

Doporučení držitelům akreditace pro poskytování zkoušek odborné způsobilosti podle ustanovení § 20 zákona č. 309/2006 Sb. k etickému kodexu

Doporučení k zavedení a vytvoření etického kodexu podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), v souladu s ustanovením § 3 odstavce 1 až 4 nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti, ve znění účinném od 1. 11. 2025 (dále jen „nařízení vlády“).

Toto doporučení není závazné, nicméně má sloužit jako vodítko pro aplikaci ustanovení nařízení vlády tak, aby byly řádně naplněny všechny předpoklady ke schválení v rámci správního řízení ve věcech akreditací.

Toto doporučení je vytvořeno pro poskytovatele zkoušek odborné způsobilosti v prevenci rizik a k činnosti koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi pro postup při tvorbě etického kodexu (dále jen „akreditovaná osoba“).

Etický kodex je základním nástrojem pro zajištění transparentního, objektivního a eticky nezávadného chování členů zkušební komise při provádění zkoušek odborné způsobilosti. Toto doporučení poskytuje praktický návod pro sestavení etického kodexu, který je povinnou součástí dokumentace v rámci akreditačního procesu podle ustanovení § 20 zákona a ustanovení § 3 odstavce 1 až 4 nařízení vlády. Jak vyplývá z podstaty tohoto institutu, nejedná se o závazný postup, nicméně poskytuje jistá vodítka, jak bude i v rámci akreditačního procesu etický kodex, jeho obsah a rozsah hodnocen akreditační komisí.

Struktura a návod pro vytvoření etického kodexu

Etický kodex je nezbytné jasně strukturovat. Lze doporučit, aby zahrnoval tyto části:

- 1) Úvodní ustanovení
- 2) Základní hodnoty etického kodexu
- 3) Metody implementace etického kodexu
- 4) Mechanismy kontroly a opatření
- 5) Pravidelná aktualizace etického kodexu

1) ÚVODNÍ USTANOVENÍ

V této části je vysvětlen účel a význam etického kodexu tak, jak jej vnímá akreditovaná osoba v intencích právních předpisů. Je nezbytné jasně formulovat, že etický kodex se vztahuje na

všechny členy zkušební komise a má zajistit nestrannost a transparentnost zkoušek odborné způsobilosti pro danou kvalifikaci v souladu se všemi dotčenými právními předpisy.

2) DODRŽOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH HODNOT ETICKÉHO KODEXU

Zavedení povinnosti zpracovat etický kodex je založeno na požadavcích na minimální standardy profesní etiky členů zkušební komise. Tato povinnost platí pro nové uchazeče o akreditaci, žadatele o její změnu, ale i pro současné držitele akreditace.

Etický kodex musí být založen na následujících hodnotách: dodržování zásad nestrannosti, odborné způsobilosti, mlčenlivosti, zákazu přijetí daru a výhod a vyloučení střetu zájmů.

Popis konkrétních povinností členů zkušební komise v etickém kodexu:

- **Dodržování zásad nestrannosti**

Při tvorbě etického kodexu se zohlední, že členové zkušební komise musí jednat v souladu se zásadami čestnosti a morální integrity. Za dodržování zásad nestrannosti lze považovat, že při výkonu svých povinností nepodléhají neetickému chování, jako je například podvodné jednání, klientelismus nebo korupce. Členové zkušební komise jsou povinni přijímat rozhodnutí na základě skutečností, které vyvstaly v souvislosti s procesem zkoušek a objektivních kritérií, aniž by byli ovlivněni osobními zájmy nebo vnějšími tlaky. Základem jejich jednání je poctivost, čestnost a dodržování všech pravidel a nařízení, která se na jejich činnost vztahují. Pokud mají členové zkušební komise podezření, že by mohli být ovlivněni, je třeba toto ihned oznámit odpovědným osobám a orgánům. Podle české legislativy se korupční jednání definuje jako zneužití svěřených pravomocí za účelem získání neoprávněného osobního prospěchu. Tento prospěch nemusí být pouze finanční, ale může zahrnovat například zvýhodňování známých (klientelismus) nebo příbuzných (nepotismus), což vychází z ustanovení hlavy X. zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Je zde třeba uvést, jakými prostředky a postupy bude realizátor zkoušek odborné způsobilosti zajišťovat nestrannost a transparentnost zkoušek.

- **Odborná způsobilost**

Členové zkušební komise musí být odborně kvalifikovaní, a to proto, aby zajistili odborné a spravedlivé hodnocení uchazečů. Za odbornou způsobilost lze mít, když člen zkušební komise disponuje prokazatelnými jak teoretickými, tak praktickými znalostmi v příslušné oblasti. Člen zkušební komise musí splňovat podmínky odborné způsobilosti dle nařízení vlády. Je nezbytné, aby členové zkušební komise pravidelně procházeli odborným školením a udržovali svou kvalifikaci na odpovídající odborné úrovni. Měla by být jasně definována neakceptovatelnost uvedení nepravdivých informací

při dokládání odborné způsobilosti členů zkušební komise, protože by se mohlo jednat o podvodné jednání dle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Členové zkušební komise by měli absolvovat odborné zkoušky a periodické zkoušky u jiných držitelů akreditace, než u kterých vykonávají aktivní činnost člena zkušební komise nebo jsou u nich v pracovněprávním vztahu.

- **Mlčenlivost**

Osobní údaje a citlivé informace získané v průběhu zkoušek musí být chráněny před neoprávněným přístupem. Za naplnění hodnoty mlčenlivosti lze považovat, když členové zkušební komise mají povinnost zachovávat mlčenlivost o všech informacích, které se týkají uchazečů, jejich hodnocení a výsledků zkoušek, což zahrnuje i ochranu všech interních a strategických údajů, které by mohly být zneužity. Porušení této povinnosti může vést k závažným následkům, včetně právních postihů. Při vypracovávání této části etického kodexu je vhodné zohlednit rovněž problematiku GDPR.

- **Zákaz přijetí daru a výhod**

Členové zkušební komise mají povinnost odmítnout jakékoli dary nebo výhody, které by mohly být vnímány jako pokus o ovlivnění průběhu zkoušek. Tato zásada má za cíl chránit integritu zkušební komise a zajistit, aby zkoušky probíhaly bez jakéhokoli podezření z korupce nebo neetického chování.

- **Vyloučení střetu zájmů**

Střet zájmu je definován v zákoně č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů. Za vyloučení střetu zájmu lze považovat, když členové zkušební komise nemají žádné osobní nebo profesní zájmy, které by mohly ovlivnit jejich rozhodování. V případě střetu zájmů je povinností člena zkušební komise se zdržet rozhodování nebo účasti na zkoušce, které by mohlo být touto situací ovlivněno.

3) METODY IMPLEMENTACE ETICKÉHO KODEXU

Stanovení postupu zahrnuje zavedení povinnosti, aby všichni členové zkušební komise byli s obsahem etického kodexu řádně a důkladně seznámeni. Nedílnou součástí etického kodexu musí být stanovení odpovědnosti akreditované osoby za jeho dodržování. Za tímto účelem dojde k určení konkrétní odpovědné osoby včetně způsobu a formy, jakou budou členové o pravidlech a hodnotách, které etický kodex stanovuje informováni.

Do etického kodexu je vhodné dále začlenit:

- část zaměřenou na formu a rozsah školení členů zkušební komise ohledně etického kodexu a manažerské určení odpovědností za dodržování etického kodexu a rozhodování v nejednoznačných případech
- jakým způsobem a formou probíhá školení a seznamování členů zkušební komise s etickým kodexem. Současně je třeba definovat, jak probíhá ověření jejich znalostí.
- postup jakým bude aktualizován etický kodex (například na základě legislativních změn).
- povinnost akreditované osoby mít zaveden elektronický přístup ke zveřejňování termínů zkoušek a kapacit pro uchazeče. Zkouškové termíny budou dostupné v digitální podobě.

4) MECHANISMY KONTROLY A OPATŘENÍ

Kontrola dodržování etického kodexu obsahuje následující kroky:

- **Pravidelné hodnocení**
Povinnost pravidelného provádění kontrol, které ověří dodržování etického kodexu členy zkušební komise a aktuálnost jeho znění.
- **Možnosti anonymního hlášení**
Pro zajištění, že budou případy porušení etického kodexu odhaleny a nahlášeny, je žádoucí vytvořit mechanismy, které umožní členům zkušební komise i dalším zúčastněným osobám anonymně hlásit podezření na porušení etických zásad. Tento mechanismus by měl zahrnovat jasný postup pro podávání oznámení, například prostřednictvím anonymních schránek, online formulářů nebo zvláštních kontaktů pro hlášení.
- **Opatření z důvodu porušení etického kodexu**

V případě, že bude zjištěno porušení etického kodexu u členů zkušební komise, kteří nejsou v pracovně právním vztahu s akreditovanou osobou, je třeba zajistit jasně definované opatření, které bude odpovídat závažnosti porušení. Opatření mohou zahrnovat:

- **Napomenutí** – pro méně závažná porušení etického kodexu může být vhodné udělit napomenutí, které členovi zkušební komise připomene povinnost dodržovat etický kodex
- **Dočasné pozastavení činnosti**
- **Ukončení spolupráce** – v případě závažného nebo opakovaného porušení etického kodexu může být se členem zkušební komise ukončena spolupráce, aby byly zachovány etické standardy na vysoké úrovni

Mechanismy ochrany oznamovatelů porušení etického kodexu

Zajištění důvěrnosti

Informace o oznamovateli by měly být považovány za důvěrné, aby bylo zabráněno případné odplatě nebo jiným negativním důsledkům pro osobu, která porušení oznámila.

Anonymní hlášení

Je vhodné vytvořit mechanismus hlášení, který by měl umožňovat plně anonymní podávání oznámení, aby se oznamovatelé cítili bezpečně a byli ochotni poskytnout informace bez obav z následků.

Jasný procesy pro řešení oznámení

Všechna oznámení by měla být řádně a nestranně prošetřena, a to podle jasně stanoveného postupu. Tento postup by měl zahrnovat přesný časový rámec pro jejich řešení a stanovení odpovědných osob za provedení šetření.

5) PRAVIDELNÁ AKTUALIZACE ETICKÉHO KODEXU

Etický kodex by měl být přezkoumáván a revidován v pravidelných intervalech určených akreditovanou osobou, nebo při významných změnách zákonů či pracovních postupů, které mohou mít vliv na jeho obsah. Cílem aktualizace etického kodexu je zajistit, aby zůstal aktuální, primárně na základě praktických zkušeností ze zkoušek odborné způsobilosti, potencionálního vyšetřování a vyhodnocování neetického jednání členů zkušební komise, a mohl tak reflektovat tyto praktické poznatky a tím naplňoval svůj etický účel.

TERMÍNY A LHŮTY PRO DRŽITELE AKREDITACÍ

Osoba, které byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona udělena akreditace, je povinna **do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona podat žádost o změnu akreditace**, jejíž součástí bude etický kodex zkušební komise podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Marným uplynutím této lhůty akreditace zaniká.

Povinnost předložit etický kodex zkušební komise podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, má též osoba, k jejíž žádosti bylo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona zahájeno řízení o udělení akreditace a toto řízení nebylo do dne nabytí účinnosti tohoto zákona pravomocně skončeno.